

Από τους Μπαχάι στον Χριστό

/ [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)



Φωτό: tokandylaki.blogspot.com -

του Ιερεμία Ντέιβις-

Είμαι χριστιανός ορθόδοξος. Ο Κύριος, Θεός και Σωτήρας μας Ιησούς Χριστός μου φανέρωσε την άμετρη ευσπλαχνία Του οδηγώντας τα βήματά μου στην μάνδρα Του, την Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Αν το χάρισμα αυτό σήμαινε για μένα οφειλή, δεν θα μπορούσα ποτέ να την εξοφλήσω. Ωστόσο ο Θεός μου χάρισε πλουσιοπάροχα το άπειρο έλεός Του, αν και είμαι παντελώς ανάξιος γι' αυτό. Αν αυτά που θα ακολουθήσουν σας βοηθήσουν έστω και λίγο στην πνευματική σας πορεία, ζητώ ταπεινά να προσεύχεστε στον Θεό για την σωτηρία μου.

Είμαι αμερικανός γεννημένος και μεγαλωμένος στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Η γενεαλογία μου περιλαμβάνει άγγλους αποίκους του 17ου αιώνα στην Βιρτζίνια και την Νέα Αγγλία, αγρότες, τεχνίτες, στρατιώτες στους περισσότερους αγώνες της χώρας, Ιρλανδούς μετανάστες στα τέλη του 19ου αιώνα και ένα πλήθος από άλλους των οποίων την Ιστορία αγνοώ. Οι περισσότεροι από τους προγόνους μου έφτασαν εδώ από τα βρετανικά νησιά και την δυτική Ευρώπη. Παρόλες λοιπόν τις χριστιανικές ρίζες μου, στα δεκατρία μου χρόνια προσχώρησα σε μία μικρή, νέα θρησκεία που γεννήθηκε στο μουσουλμανικό Ιράν τον 19ο αιώνα και είναι γνωστή ως Μπαχάι Πίστη.

Η μητέρα μου, όταν γεννήθηκα, ήταν ρωμαιοκαθολική με μετριοπαθώς φιλελεύθερες πεποιθήσεις. Ο δε πατέρας μου ήταν κοσμικός ουμανιστής και αγνωστικιστής, μεγαλωμένος όμως αφενός μεταξύ συντηρητικών μεθοδιστών και αφετέρου στο περιβάλλον μιάς προτεσταντικής ομάδας γνωστής ως η Εκκλησία του Χριστού. Και οι δύο είναι τώρα αγγλικανοί, μολονότι εισήλθαν στην εκκλησία αυτή όταν εγώ έκλεινα πιά τα εφηβικά μου χρόνια. Με ανέθρεψαν λοιπόν σε ένα περιβάλλον αγάπης με τον καλύτερο τρόπο, κατά τις γνώσεις και τις δυνατότητές τους, χωρίς όμως ένα σταθερό υπόβαθρο πίστης.

Ο πατέρας μου δεν ήθελε να βαπτιστώ ως βρέφος, πιστεύοντας ότι θα ήταν καλύτερο για εμένα να το επιλέξω ο ίδιος σε μία χρονική στιγμή, κατά την οποία θα είχα την στοιχειώδη έστω δυνατότητα κρίσης. Εγώ πάλι, από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, ένιωθα μία έλξη προς τον Θεό. Θυμάμαι που μικρός ακόμα ρώτησα την μητέρα μου ποιός είναι ο Θεός. Εκείνη μου μίλησε με απλοϊκά λόγια για τον Δημιουργό και Πατέρα μας, στον οποίο μπορούμε να μιλάμε οποτεδήποτε, γιατί ακούει τα πάντα.

Από εκείνη την στιγμή άρχισα να προσεύχομαι μιλώντας στον Θεό αρχικά σαν να μιλούσα σε έναν οποιονδήποτε άνθρωπο. Διαπίστωσα όμως ότι ιδιαίτερα όταν Του ζητούσα να με βοηθήσει να κάνω κάτι καλό, όπως να συμπεριφέρομαι καλύτερα στην μητέρα μου ή να μην μαλώνω τόσο πολύ με την αδελφή μου, έβρισκα την δύναμη να κάνω πράγματα που άλλοτε δεν ήμουν ικανός να κάνω από μόνος μου.

Από μικρός (ίσως μάλιστα από πολύ μικρός, δεν είμαι σίγουρος) αντιμετώπιζα κατά καιρούς ένα βαθειά ριζωμένο φόβο μέσα μου απέναντι στον θάνατο. Η έλξη προς τον Θεό και η αποστροφή του θανάτου είναι ισχυρές δυνάμεις στην ανθρώπινη ζωή, παρόλο που η κοσμική κοινωνία προτιμά να τις αγνοεί. Μεγαλώνοντας και παρακολουθώντας λειτουργίες στην ρωμαιοκαθολική εκκλησία με την μητέρα μου, θέλησα να γίνω και ο ίδιος καθολικός.

Παρά την μικρή μου ηλικία (ήμουν οκτώ ετών όταν βαπτίστηκα) με κυρίευσε από τότε μια ανησυχία και μια δίψα για κάτι «περισσότερο», παρόλο που δεν είχα ιδέα τι θα μπορούσε να σημαίνει αυτό το «περισσότερο». Πιστεύω όμως ότι αυτό που πάντα έψαχνα ήταν η κοινωνία με τον Θεό και η υπέρβαση του θανάτου. Και σήμερα μπορώ να πώ με βεβαιότητα, αν και εκείνη την εποχή δεν μπορούσα να το σχηματοποιήσω μέσα μου και να το δώ καθαρά, ότι ενδιαφερόμουν πάρα πολύ για τις «θρησκείες του κόσμου». Και αυτό όχι απλά από μία μάταιη περιέργεια (μολονότι και αυτός ήταν ένας παράγοντας). Ζητούσα απαντήσεις, ακόμα κι αν οι ίδιες οι ερωτήσεις μου ήταν ασαφείς. Θυμάμαι κάποια μικρά βιβλία του Huston Smith και κάποια άλλα μεγαλύτερα με έγχρωμες εικόνες θρησκευτικών

τελετουργιών, τα οποία βρήκα στο σχολείο και σε τοπικές βιβλιοθήκες. Στα εντεκά μου χρόνια είχα γνωρίσει ένα μεγάλο (για τα δεδομένα ενός εντεκάχρονου) αριθμό θρησκειών, τόσο διαφορετικών όσο ο Ζέν βουδισμός απ' το Ισλάμ και ο Μορμονισμός απ' τον Ινδουισμό.

Κάποια ημέρα, σε μία από τις πολλές επισκέψεις μου στην βιβλιοθήκη της περιοχής μου, αισθάνθηκα να με τραβά ένα βιβλίο με ένα όμορφο ηλιοβασίλεμα στο εξώφυλλο και με τίτλο «Η Μπαχάι Πίστη, η Ανερχόμενη Παγκόσμια Θρησκεία». Εκεί μέσα βρήκα την περιγραφή μιάς θρησκείας που διδάσκει ότι οι περισσότερες από τις μεγάλες θρησκείες είναι στην ουσία μία. Για ένα εντεκάχρονο παιδί που είχε γνωρίσει επιφανειακά πολλές θρησκείες, καμία όμως σε ουσιαστικό βάθος, η ιδέα αυτή ήταν άκρως έλκυστική. Η προσέγγισή μου σε πνευματικά ζητήματα ήταν τότε ακόμα πολύ απλοϊκή.

Η Μπαχάι Πίστη έλκει την καταγωγή της από διάφορα χιλιαστικά και μυστικιστικά ρεύματα του Σία Ισλάμ που άνθισε τον 19ο αιώνα. Η λέξη Μπαχάι σημαίνει τον οπαδό του Μπαχά ή Μπαχάολλα («Η δόξα του Θεού»), όνομα που δόθηκε από τον πέρση ευγενή Μίρζα Χουσεΐν Αλή Νουρί που υποστήριζε ότι είναι ο Αγγελιοφόρος του Θεού για εκείνη την εποχή. Τέτοιοι «Αγγελιοφόροι» ενσαρκώνονται σε ανθρώπινες υπάρξεις, οι οποίες όμως, σε αντίθεση με τους κοινούς ανθρώπους, είναι αλάθητες και ηθικά τέλειες και θεωρείται ότι η ψυχή τους προϋπήρχε. Θεωρείται επίσης ότι αντικατοπτρίζουν τα χαρακτηριστικά του απρόσιτου Θεού τόσο τέλεια όσο ένας στιλπνός καθρέφτης τον ήλιο. Σύμφωνα με τις διδασκαλίες των μπαχάι, οι «Αγγελιοφόροι» του Θεού αποκαλύπτουν σταδιακά το θέλημά του για το ανθρώπινο γένος, αναλόγως με τις συνθήκες και την πνευματική ωριμότητα των ανθρώπων της συγκεκριμένης εποχής. Δρούν επίσης ως υπενθυμιστές των διδαχών των προγενέστερων Αγγελιοφόρων, τις οποίες έχει λησμονήσει η ανθρωπότητα. Άλλοι τέτοιοι Αγγελιοφόροι είναι κατά τους Μπαχάι ο Αδάμ, ο Νώε, ο Αβραάμ, ο Μωυσής, ο Κρίσνα, ο Ζωροάστρης, ο Βούδας, ο Ιησούς, ο Μωάμεθ και ο Μπάμπ (δηλαδή ο Αλή Μοχαμάντ Σιραζί, «η Πύλη», ένας πέρσης έμπορος, σύγχρονος του Μπαχάολλα, θεωρούμενος από τους μπαχάι ως πρόδρομος του αλλά και ως τέλειος προφήτης).

Ο Μπαχάολλα είναι, κατά τις μπαχάι γραφές, όχι απλώς ο σύγχρονος, αλλά ο «υπέρτατος Αγγελιοφόρος του Θεού», ο οποίος κλείνει τον κύκλο της ανθρώπινης ιστορίας από την εποχή του Αδάμ και εγκαινιάζει ένα τελείως νέο «μπαχάι κύκλο» προορισμένο να διαρκέσει 500.000 χρόνια. Σε αυτόν τον χρόνο θεωρείται ότι θα συντελεστεί η «επιστροφή του Χριστού», όπως επίσης του Μάχντι των μουσουλμάνων, του Κάλκι Αβάταρ των ινδουϊστών, του Μαϊτρέγια Βούδα των βουδιστών, του Σάχ Μπαχράμ των ζωροαστριστών και διάφορων άλλων «χρηστών

του Θεού». Οι μελλοντικοί Αγγελιοφόροι, ο πρώτος των οποίων δεν θα έρθει προτού περάσουν χίλια χρόνια από τον Μπαχάολλα, θα βρίσκονται κάτω από την «σκιά» του. Οι μπαχάι δεν πιστεύουν επομένως στην κυριολεκτική επιστροφή του αναστημένου Χριστού, την ανάσταση των νεκρών και την τελική κρίση. Αντιθέτως, πιστεύουν ότι η τελική αποδοχή των διδαχών του Μπαχάολλα από την ανθρωπότητα θα φέρει παντού την επίγεια «Υπέρτατη Ειρήνη», όπου όχι μόνο θα σταματήσουν οι πόλεμοι, αλλά και ολόκληρη η ανθρωπότητα θα ζεί μέσα σε μία γνήσια υλική και πνευματική αρμονία. Οι μπαχάι πιστεύουν ότι μετά τον θάνατο τα σώματά μας μένουν πίσω ως άχρηστα καλύμματα της ψυχής και ότι μόνη εκείνη περνάει σε μία άλλη ζωή, όπου θα λάβει την αμοιβή ή την τιμωρία της ανάλογα με την δεκτικότητα της στις διδασκαλίες του εκάστοτε Αγγελιοφόρου του Θεού. Ο «παράδεισος» και η «κόλαση» είναι καταστάσεις ενός αιώνιου ταξιδιού της ψυχής προς ή μακριά από τον απρόσιτο Θεό.

Η διδασκαλία των μπαχάι δίνει μεγάλη έμφαση στην αρχή της ανθρώπινης ισότητας, ιδιαίτερα μεταξύ ανθρώπων διαφορετικής φυλής, δόγματος, εθνικότητας και κοινωνικής τάξης. Οι μπαχάι απαγορεύεται να λαμβάνουν μέρος στην κομματικοποιημένη πολιτική, στηρίζουν όμως γενικά την δημιουργία ισχυρών δομών μίας παγκόσμιας κυβέρνησης ομοσπονδιακού τύπου, όπως επίσης μία διεθνή μορφή νομίσματος και μία διεθνή γλώσσα επικοινωνίας. Η θρησκεία αυτή προάγεται ενθουσιωδώς από τους πιστούς της, πολλοί από τους οποίους έχουν γίνει «σκαπανείς» (ιεραπόστολοι). Και ενώ δεν αριθμεί παγκοσμίως πάνω από 7.000.000 πιστούς (που είναι στην πραγματικότητα μία μάλλον υψηλή εκτίμηση), μικρές κοινότητες υπάρχουν σχεδόν σε κάθε γωνία του πλανήτη. Οι μπαχάι περιμένουν ανυπόμονα την περίοδο εκείνης της «μαζικής προσέλευσης», κατά την οποία οι τοπικοί πληθυσμοί θα αρχίσουν να προσχωρούν μαζικά σε αυτές τις ευρέως διεσπαρμένες κοινότητες.

Καθώς λοιπόν η θρησκεία θα εξαπλώνεται παντού, διάφοροι νόμοι των μπαχάι που περιέχονται στο Kitab-i-Aqdas («Αγιώτατο Βιβλίο») θα γίνονται αποδεκτοί. Οι νόμοι αυτοί περιέχουν ποινές και τιμωρίες για διάφορα εγκλήματα και ηθικά ολισθήματα, βασιζόμενοι κυρίως σε ισλαμικές νομικές παραδόσεις αλλά (γενικώς) εκσυγχρονισμένοι και λιγότερο σκληροί. Για την ακρίβεια, κάποιοι νόμοι δεν μπορούν να κατανοηθούν χωρίς αναφορά στο ισλαμικό τους υπόβαθρο, όπως για παράδειγμα οι ρυθμίσεις που ορίζουν ότι ενώ ρούχα από ζωικό μαλλί δεν εμποδίζουν την προσευχή του ανθρώπου, οι προσευχές εκείνων που φορούν βαμμένα ρούχα «δεν φτάνουν στον Θεό».

Έχοντας μία επιφανειακή αντίληψη της πνευματικής ζωής και διαβάζοντας από τα δέκα μου χρόνια βιβλία ατελή, ήμουν πρόσφορος στο να δεχθώ ενθουσιωδώς την

ιδέα μιας ενότητας κρυμμένης πίσω από το σύνθετο πλήθος των ανθρώπινων πεποιθήσεων και πρακτικών. Την ιδέα αυτή την είχα συναντήσει και παλαιότερα, ποτέ όμως με την αφοσίωση και την προσοχή με την οποία την κήρυσσε η Μπαχάϊ Πίστη. Το σύστημά της μου φαινόταν θελκτικό και ικανοποιητικό, λογικό και μοντέρνο. Το ότι υπήρχε λοιπόν μία «αληθινή θρησκεία» με τέτοιου είδους διδασκαλία αποτελούσε για μένα μία ευχάριστη έκπληξη.

Σκέφτηκα λοιπόν ότι αν πραγματικά υπήρχε μία θρησκεία που να ενώνει τις αλήθειες όλων των άλλων θρησκειών, θα έπρεπε σίγουρα να δίνει απαντήσεις σε οποιοδήποτε σημαντικό ερώτημα μπορούσε κανείς να θέσει. Η πνευματικότητα των μπαχάϊ είναι βαθιά επηρεασμένη από διάφορες μυστικιστικές τάσεις του Ισλάμ. Αυτό γίνεται ευδιάκριτο στις περισσότερες προσευχές που έγραψε ο Μπαχάολλα και ο γιος και αναγνωρισμένος διάδοχός του Αμπντόλ Μπαχά (Abbas Efendi). Μέσα λοιπόν στην πνευματικότητα αυτή αναζητούσα κάτι που να ικανοποιήσει την δίψα μου για τον Θεό. Πλην ματαίως.

Στα πρώτα βήματα της γνωριμίας μου με την θρησκεία αυτή, δεν ήθελα να αρνηθώ ότι ο Ιησούς Χριστός ήταν Θεός, έστω και κατά μία έννοια. Έμαθα λοιπόν ότι οι μπαχάϊ πιστεύουν ότι ο Χριστός μπορεί πράγματι να αναφέρεται ως Θεός, αν αυτό σήμαινε ότι ήταν ένας τέλειος «αντικατοπτρισμός» των γνωρισμάτων του απρόσιτου Θεού. Ωστόσο, δεν πιστεύουν ότι ήταν Θεός με την έννοια του άκτιστου, του προαιωνίως γεννηθέντος από τον Θεό Πατέρα. Η απάντηση φαινόταν ικανοποιητική στο παιδικό μου μυαλό. Δεν συμφωνεί βέβαια με την χριστιανική διδασκαλία, όμως τότε δεν είχα σχεδόν καμία γνώση της αληθινής πίστης του Χριστού. Συνέχισα να μελετώ την Μπαχάϊ Πίστη και μετά από λίγο καιρό γνώρισα μία τοπική ομάδα μπαχάϊ που οργάνωνε συναντήσεις κάθε εβδομάδα.

Οι γονείς μου ήταν αρνητικοί στο να συμμετέχω σε αυτές τις συναντήσεις, μή έχοντας ακούσει ποτέ τίποτα για την πίστη αυτή και σκεπτόμενοι αρχικά ότι θα μπορούσε να είναι μία επικίνδυνη αίρεση κάποιας σέκτας. Εγώ επέμεινα έντονα. Καθώς λοιπόν θέλανε πάντοτε να με αφήνουν να παίρνω εγώ τέτοιου είδους αποφάσεις για τον εαυτό μου, μου έδωσαν τελικά την άδεια να πάω σε μία συνάντηση. Ήμουν τότε δεκατριών ετών. Ομολόγησα την πίστη μου στον Μπαχάολλα δύο ή τρεις μονάχα μέρες μετά την πρώτη εκείνη συνάντηση. Αυτή η ομολογία πίστεως, η οποία στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε πολλές άλλες χώρες περιλαμβάνει την υπογραφή μιάς κάρτας που υποβάλλεται προς επίσημη εγγραφή, είναι η διαδικασία του να «γίνεις μπαχάϊ», καθώς δεν υπάρχει καμία άλλη τελετουργία ή μύηση. Αυτό συνέβη προς το τέλος του 1994.

Ωστόσο, ένας λιμασμένος άνθρωπος δεν μπορεί να ικανοποιήσει την πείνα του με

ιδέα φαγητού ή με φαγητό που έχει αναμιχθεί με θανατηφόρο δηλητήριο. Το ίδιο ισχύει και για τις ψυχές μας. Και επομένως ψευδείς θρησκείες και αιρέσεις μας οδηγούν σε φοβερούς δρόμους. Οι άνθρωποι μπορούν να φτιάχνουν θρησκείες που να προσφέρουν ελκυστικά συστήματα και τρόπους σκέψης, αναλόγως με τους διάφορους χαρακτήρες των ανθρώπων. Δεν μπορούν όμως να φτιάξουν μία θρησκεία που να προσφέρει τις πραγματικές λύσεις στα θεμελιώδη προβλήματα και τις δυσκολίες της ανθρώπινης ύπαρξης. Εντούτοις, για μερικά χρόνια μετά την μάλλον βιαστική δήλωση πίστης μου στον Μπαχάολλα, προσπαθούσα να θρέψω την ψυχή μου με αυτήν την επιβλαβή τροφή. Το αποτέλεσμα ήταν πνευματική λιμοκτονία, η οποία φανεωνόταν σε περιοδικά ξεσπάσματα μελαγχολίας και απογοήτευσης, όπως και σε σφοδρές κρίσεις πανικού.

Ωστόσο η έξοδός μου από την Μπαχάι Πίστη ήταν πολύ βραδύτερη από την είσοδό μου σ' αυτήν. Πολλές από τις πρώτες εμπειρίες που έζησα μου φαίνονταν αρκετά θετικές. Κάθε εβδομάδα περίμενα το βράδυ της Τετάρτης την καθιερωμένη «βεγγέρα», όπου πίνοντας τσάι γινόταν ζωνηρή συζήτηση στο σπίτι κάποιας τοπικής οικογένειας μπαχάι. Και ενώ η συζήτηση καθοδηγείτο από ένα μέλος της κοινότητας πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα και οι πιστοί αλλά και οι ενδιαφερόμενοι ενθαρρύνονταν να καταθέτουν την άποψή τους και να θέτουν ερωτήματα. Συνάντησα πολλούς ανθρώπους διαφορετικού θρησκευτικού και εθνικού υπόβαθρου οι οποίοι συνέθεταν, όπως φαινόταν, ένα ζωντανό μοντέλο της βασικής αρχής των μπαχάι, της αρχής της ενότητας ολόκληρης της ανθρωπότητας. Έβλεπα επίσης κάποιους να προσηλυτίζονται και ένοιωθα ότι η προαναφερθείσα «μαζική προσέλευση» δεν ήταν ίσως και πολύ μακριά.

Τα πρώτα δύο τρία χρόνια ένιωθα αναμφίβολα μία ευχαρίστηση. Οι μπαχάι της τοπικής κοινότητας έγιναν η οικογένειά μου και πραγματικά απολάμβανα την συμμετοχή μου σε αυτήν την μικρή, κλειστή αλλά διεθνή κοινωνία. Φανταζόμουν ότι οι πρώτοι χριστιανοί κάπως έτσι θα πρέπει να αισθάνονταν ως μέτοχοι στο ξεκίνημα ενός ρεύματος που προοριζόταν να αλλάξει τον κόσμο, το οποίο όμως ο περισσότερος κόσμος αγνοούσε. Έκρινα όλες τις όψεις της θρησκείας αυτής ως απόλυτα ταιριαστές με τούτη την περίοδο της ανθρώπινης ιστορίας και επομένως κατάλληλες να οδηγήσουν στην χρυσή εποχή που υπόσχονταν οι μπαχάι γραφές. Έβλεπα με υπερηφάνεια το γεγονός ότι η Μπαχάι Πίστη ήταν σχεδόν πλήρως απαλλαγμένη από τυπικό και ιεροσύνη. Πίστευα ότι η διοικητική δομή της θρησκείας αυτής αποτελεί ένα μοντέλο ανθρώπινης οργάνωσης που βασίζεται σε θεία αποκάλυψη και που τελικά θα έφερνε την παγκόσμια ειρήνη και την ανθρώπινη συνεργασία. Για κάθε πιθανή ερώτηση ένιωθα ότι η Μπαχάι Πίστη είχε τις απαντήσεις και ήλπιζα ότι κάποια μέρα θα βοηθούσα στην πορεία τους τους αδελφούς μου αναζητώντας τις διάφορες απαντήσεις με έναν τρόπο συστηματικό

και επιστημονικό.

Το να προσεύχομαι ως μπαχάι ήταν κάτι εξαρχής δύσκολο. Η ιδέα όμως των γραμμένων προσευχών, αποκεκαλυμμένων ή εμπνευσμένων από τον Θεό, με ήλκυε. Οι μπαχάι επιτρέπεται να προσεύχονται με δικά τους λόγια, αλλά διδάσκονται ότι οι γραμμένες προσευχές έχουν μία ιδιαίτερη δύναμη και στην πραγματικότητα σε διδάσκουν πως να προσεύχεσαι. Αυτή η γενική ιδέα δεν είναι βέβαια μοναδική σε τούτη την θρησκεία. Ο Χριστός δίδαξε στους μαθητές Του την Κυριακή Προσευχή και υπάρχει μακρά παράδοση χρήσης στην χριστιανική λατρεία ψαλμών και προσευχών που έχουν συνθέσει άγιοι της Εκκλησίας. Ο μεγάλος αριθμός των προσευχών που έγραψε ο Μπαχάολλα φαινόταν ότι είναι ακόμη μία απόδειξη ότι η θρησκεία αυτή απευθύνεται στην εποχή μας, στο ώριμο πλέον ανθρώπινο γένος, το έτοιμο να αφομοιώσει πλέον πολλές προσευχές αποκεκαλυμμένες από τον Αγγελιοφόρο του Θεού, ενώ ο Ιησούς Χριστός είχε κρίνει ότι εκείνη την εποχή έπρεπε να αποκαλύψει μονάχα μία.

Εντούτοις, παρά την ελκυστικότητα της θεωρίας αυτής, κάτι έλειπε στην πνευματική μου ζωή. Δεν πέρασε πολύς καιρός και αισθανόμουν, στην πορεία μάλιστα όλο και πιο συχνά, μία έλλειψη «σύνδεσης» με τον Θεό. Περιστασιακά βίωνα μία έντονη συναισθηματική μέθη μέσα από τις προσευχές των μπαχάι, οι οποίες περιέχουν κάποια πολύ ωραία χωρία. Οι εξάρσεις όμως αυτές έσβηναν πάντοτε αφήνοντάς με σε μία ακόμα μεγαλύτερη σύγχυση σχετικά με την γενική μου αίσθηση ότι βρισκόμουν μακριά από τον Θεό. Στην αρχή το απέδιδα αυτό στον μικρό χρόνο που θήτευα στην πίστη και υπέθετα ότι τα πράγματα θα βελτιώνονταν με τον καιρό. Στην καρδιά μου υπήρχε ένα κενό που δεν ήξερα πως θα μπορούσα από μόνος μου να το καλύψω. Το μόνο που γνώριζα ήταν ότι δεν θα έπρεπε να σταματήσω να αναζητώ τον Θεό και ότι η προσευχή ήταν το μέσο για να το επιτύχω.

Στην αρχή βέβαια ήμουν, λίγο ως πολύ, διανοητικά ευχαριστημένος. Πιστεύω ότι ο Θεός επέτρεψε να διαταραχθεί η διανοητική αυτή ικανοποίηση, η οποία τελικά και κατέρρευσε, έτσι ώστε να με ωθήσει να συνειδητοποιήσω βαθύτερα και να προσδιορίσω σαφέστερα μέσα μου την πνευματική μου δυσaréσκεια. Συνέχισα να μελετώ άπληστα την Μπαχάι Πίστη και άλλες θρησκείες, τώρα όμως μέσα από το ερμηνευτικό πρίσμα των μπαχάι. Με τον καιρό ανακάλυψα ιστοσελίδες στο ίντερνετ όπου γίνονταν συζητήσεις πάνω σε διάφορα ζητήματα της Μπαχάι Πίστης, σε κάποιες από τις οποίες μάλιστα έγραφαν μορφωμένοι μπαχάι που γνώριζαν και μελετούσαν την θρησκεία μέσα από μία ακαδημαϊκή προοπτική. Μεταξύ τους ήταν και καθηγητές θρησκευολογίας, φιλοσοφίας και μεσανατολικών σπουδών, κάποιοι από αυτούς σχετικά γνωστοί όχι μόνο στην κοινότητα των

μπαχάι αλλά και στην παγκόσμια ακαδημαϊκή κοινότητα. Ενημερώθηκα λοιπόν πάνω σε διάφορα θέματα, αλλά απέκτησα και βαθύτερη γνώση σχετικά με την ιστορική και κριτική προσέγγιση των βασικών θεμάτων της θρησκείας αυτής. Δεν θα μπορούσε κανείς να πιστέψει ότι θα ήταν δυνατόν μέσα στην Μπαχάι Πίστη να υπάρχει πρόβλημα με την ακαδημαϊκή μελέτη, δεδομένου ότι οι μπαχάι διδάσκουν ότι η αληθινή θρησκεία πρέπει να βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία με την επιστήμη. Επιπλέον, διδάσκουν και διδάσκονται την αρχή της «ανεξάρτητης έρευνας της αλήθειας», μακριά από κάθε είδους ιεροσύνη ή «ανθρώπινη παράδοση», όπως θα έλεγαν οι ίδιοι.

Οι μπαχάι μελετητές ωστόσο, ακόμα και εκείνοι που μελετούν την πίστη σε ανεξάρτητο ακαδημαϊκό επίπεδο, απαιτείται να υποβάλλουν προς έγκριση σε μία επιτροπή διορισμένη από το έθνικό διοικητικό σώμα της θρησκείας ο,τιδήποτε σκοπεύουν να δημοσιεύσουν σχετικά με αυτήν. Αυτή, όπως λένε, είναι μία προσωρινή τακτική που πρωταρχικός της στόχος είναι να κατοχυρώσει την αντικειμενική αλήθεια. Αυτοί οι οποίοι αρνούνται να περάσουν από αυτήν την διαδικασία ή δημοσιεύουν κάτι χωρίς να το υποβάλλουν προς έγκριση, κατά μία έννοια τιμωρούνται. Άρση του δικαιώματος ψήφου στις εκλογές των μπαχάι και του δικαιώματος συμμετοχής σε συγκεκριμένες λειτουργίες της κοινότητας είναι μία πιθανότητα. Από τα μέσα έως τα τέλη της δεκαετίας του '90 πολλοί μπαχάι αποχώρησαν εκουσίως διαμαρτυρόμενοι για την τακτική αυτή.

Εκτός από το θέμα της έγκρισης οποιασδήποτε δημοσιευόμενης άποψης, προέκυψε και το εξής ζήτημα. Κάποιοι διαγράφηκαν, δηλαδή διακηρύχθηκε ότι δεν είναι πλέον μέλη της Μπαχάι Πίστης, διότι εξέφρασαν ερμηνείες της θρησκείας που δεν συμφωνούσαν με εκείνες του «Παγκόσμιου Οίκου Δικαιοσύνης», του υπέρτατου εκλεγμένου σώματος της θρησκείας, που διατηρεί την έδρα του στην Χάιφα του Ισραήλ. Ο οικουμενικός αυτός θεσμός θεωρείται αλάθητος, μολονότι η ακριβής έννοια του όρου αυτού είναι στην πραγματικότητα ένα από τα αμφιλεγόμενα θέματα. Στην ακραία περίπτωση που κάποιοι ιδρύουν ή γίνονται μέλη νέων μπαχάι αιρέσεων, μπορούν να ονομαστούν «επίορκοι» και τότε θα πρέπει να απομονωθούν από την οικογένεια των μπαχάι και τους φίλους τους, επί ποινή να ονομαστούν και εκείνοι που θα τους συναναστραφούν επίορκοι. Αυτό είναι ίσως αρκετά παράδοξο για αυτούς που γνωρίζουν έξωθεν την Μπαχάι Πίστη ως μία θεμελιωδώς σύγχρονη, οικουμενιστική και φιλελεύθερη θρησκεία.

Όλα αυτά προκαλούν προφανώς έκπληξη σε πολλούς νέους πιστούς της θρησκείας αυτής και βέβαια και σε εμένα τον ίδιο. Ένωθα κατά κάποιον τρόπο απατημένος. Προβληματισμένος, σταμάτησα σχεδόν να συμμετέχω στις καθιερωμένες συνάξεις. Σε δεδομένες ευκαιρίες θυμάμαι, προσπαθώντας να συζητήσω αυτά τα

θέματα με γνωστούς μου μπαχάι, αντιμετωπιζόμενοι ως ένα βαθμό με καχυποψία και ψυχρότητα, πράγμα το οποίο ερχόταν σε μεγάλη αντίθεση με τα μέχρι τότε βιώματά μου στην κοινότητα. Παρόλ' αυτά θεωρούσα ακόμα τον εαυτό μου μπαχάι, με άποψη βέβαια που απέκλινε πιά από το κύριο ρεύμα. Κάποιοι ακαδημαϊκοί μελετητές της Μπαχάι Πίστης με τους οποίους διατηρούσα μία επαφή, κατανόησαν τις ενστάσεις μου αλλά με ενθάρρυναν να συνεχίζω να είμαι μπαχάι, με τον προσωπικό μου βέβαια τρόπο. Όταν γράφτηκα στο κολέγιο, θέλησα να συνεχίσω την μελέτη της πίστης αυτής, τούτη την φορά όμως με τα εργαλεία της επιστήμης.

Μελετώντας την πρώιμη ιστορία της Μπαχάι Πίστης άρχισα να γνωρίζω σε μεγαλύτερο βάθος τα διακριτικά χαρακτηριστικά των θρησκειών που ισχυρίζεται ότι ενσωματώνει. Άρχισα να ενδιαφέρομαι για τις ρίζες της ισλαμικής μυστικιστικής πρακτικής του ντίκρ, ή της «μνήμης» και επανάληψης των ονομάτων του Θεού, μία πρακτική την οποία οι μπαχάι εφαρμόζουν αρκετά. Ένας καθηγητής, ο οποίος στα πρώτα χρόνια του πανεπιστημίου ασκούσε ιδιαίτερη επιρροή πάνω μου, μου πρότεινε να μελετήσω τον χριστιανικό ησυχασμό και την προσευχή του Ιησού, η οποία, όπως μου είπε, είχε υιοθετηθεί πιθανώς από τους ορθοδόξους χριστιανούς κατά τουρκική επίδραση. Ερευνώντας ωστόσο βρήκα στοιχεία που απεδείκνυαν το ακριβώς αντίθετο: Χριστιανοί ησυχαστές υπήρχαν πριν καν υπάρξει το Ισλάμ. Έμαθα όμως επίσης ότι τόσο στον Χριστιανισμό όσο και στο Ισλάμ οι πρακτικές αυτές είναι μέρος μιας γνήσιας παράδοσης που περνάει από τον γέροντα στον υποτακτικό. Επιπλέον, οι πρακτικές αυτές ενισχύονται από την παράδοση και το τυπικό των αντίστοιχων κοινοτήτων, το οποίο δεν αποτελεί εμπόδιο στην άσκηση, όπως αντιθέτως διδάσκουν οι μπαχάι. Η σύγχρονη Μπαχάι Πίστη, μέσω της οποίας δεν είχα μάθει να προσεύχομαι αληθινά και η οποία ως πλάνη με είχε οδηγήσει σε πνευματική λιμοκτονία, δεν έχει να δείξει κάτι ανάλογο των μουσουλμάνων δερβίσηδων, πόσω μάλλον των Πατέρων της ερήμου ή των μοναχών του Αγίου Όρους. Οι μπαχάι για την ακρίβεια απαγορεύεται από τους ίδιους τους θρησκευτικούς τους ηγέτες να προσχωρήσουν σε ισλαμικά τάγματα σούφι, παρόλο που οι πρακτικές τους είναι προφανώς ιστορικά συνδεδεμένες με αυτά. Το ότι η Μπαχάι Πίστη (η οποία υποτίθεται αντικαθιστά και εκπληρώνει όλες τις θρησκείες του παρελθόντος) είναι αποκομμένη από οποιαδήποτε βαθιά πρακτική ή παράδοση προσευχής υποδηλώνει ότι είναι μάλλον ένας ρηχός συγκρητισμός, ο οποίος ποτέ δεν κατανόησε πλήρως τους υποτιθέμενους προδρόμους του.

Ήταν τότε που άρχισα να κατανοώ τις παρατηρήσεις ενός κριτικού της Μπαχάι Πίστης, ενός αμερικανού βουδιστή και πρώην βουδιστή μοναχού ονόματι Bruce Burrill, τον οποίον είχα γνωρίσει μέσω διαδικτυακών ιστοτόπων συζήτησης και

διατηρούσα επαφή μαζί του για αρκετά χρόνια. Αυτός είχε επιδείξει ιδιαίτερη ικανότητα στο να βοηθήσει τους μπαχάι να αντιμετωπίσουν προβλήματα που σχετιζόνταν με το τι θα μπορούσε να σημαίνει το κεντρικό τους δόγμα: Η υποτιθέμενη ενότητα των θρησκειών του κόσμου.

Η Μπαχάι Πίστη διακηρύσσει ότι όλες οι θρησκείες έχουν στην καταγωγή και την ουσία τους την ίδια πηγή και ότι οι αληθινές διδασκαλίες εκείνων που ονομάζει Αγγελιοφόρους του Θεού δεν μπορεί να είναι αλληλοσυγκρουόμενες. Οι μπαχάι ισχυρίζονται επομένως ότι θρησκείες τόσο διαφορετικές όσο π.χ. ο βουδισμός και ο χριστιανισμός, είναι απλά διαφορετικά στάδια μιάς εξελισσόμενης αποκάλυψης του Θεού στον κόσμο. Και αυτό είναι ανεξάρτητο από το γεγονός ότι οι διδασκαλίες των θρησκειών αυτών μπορούν να είναι παντελώς αντικρουόμενες. Για παράδειγμα ο βουδισμός, όπως υφίσταται σήμερα και όπως οι ιστορικοί μελετητές του γνωρίζουν, διδάσκει ότι ο Θεός (ή στην πραγματικότητα κάθε θεός, είτε υπάρχει είτε όχι) δεν έχει καμία σχέση με τον αληθινό φωτισμό του ανθρώπου. Ο χριστιανισμός απ' την άλλη διδάσκει ότι ο αληθινός φωτισμός παρέχεται στον άνθρωπο από τον ενανθρωπήσαντα Θεό, τον Ιησού Χριστό.

Οι μπαχάι οδηγούν αναγκαστικά σε συμφωνία τέτοιες διαφορετικές πρακτικές και πεποιθήσεις, σημειώνει σωστά ο Bruce και άλλοι, εξαλείφοντας κυρίως εκείνα τα χαρακτηριστικά που τις καθιστούν αυτό που είναι. Πολλοί μπαχάι θα ισχυριστούν ότι κανείς (εκτός από τους ίδιους) δεν γνωρίζει τι πραγματικά δίδαξε ο Βούδας. Όλα αυτά που πιστεύουν οι βουδιστές είναι δήθεν τόσο πολύ διεστραμμένα που μόνο η αποκάλυψη των μπαχάι μπορεί να μας θυμίσει ότι ο Βούδας ήταν στην πραγματικότητα ο Αγγελιοφόρος ενός προσωπικού, απόλυτου Θεού. Ομοίως, θα πούν οι μπαχάι, ο χριστιανισμός άρχισε να διαστρέφεται σχεδόν αμέσως μετά την Ανάληψη του Ιησού Χριστού στους ουραμούς (ένα γεγονός που το ερμηνεύουν με έννοια καθαρά μή σωματική, όπως άλλωστε και την Ανάστασή Του). Κάποιοι μάλιστα θεωρούν ότι ακόμα και ο απόστολος Παύλος ήταν από εκείνους που διαστρέβλωσαν την χριστιανική πίστη, ενώ άλλοι θεωρούν ότι η απομάκρυνση από την αληθινή διδασκαλία του Χριστού ξεκίνησε λίγο αργότερα. Σε κάθε περίπτωση, οι μπαχάι αρνούνται την Αγία Τριάδα, την εν σώματι Ανάσταση του Χριστού και ουσιαστικά όλες τις παραδόσεις και την διδασκαλία του γνήσιου αποστολικού χριστιανισμού. Με βάση λοιπόν την ερμηνευτική αυτή μέθοδο, ο «βουδισμός» και ο «χριστιανισμός» που αναγνωρίζουν οι μπαχάι είναι ουσιαστικά κατασκευάσματα των ίδιων, τα οποία απέχουν πολύ από τον βουδισμό και τον χριστιανισμό, όπως τον αποδέχονται τόσο οι πιστοί τους όσο και οι θρησκευολόγοι μελετητές.

Άλλοι μπαχάι παίρνουν μία διαφορετική, λίγο πιο σύνθετη θέση. Παραδέχονται φαινομενικές αντιφάσεις μεταξύ των διαφορετικών θρησκευτικών παραδόσεων,

ισχυρίζονται όμως ότι υπάρχει παρόλ' αυτά μία υπερβατική ή μυστική ενότητα των διδασκαλιών τους. Κατά την άποψη αυτή, οι διαφορετικές θρησκείες στοχεύουν όλες σε ένα «Απόλυτο», το οποίο δεν μπορεί άμεσα να συλληφθεί από τον ανθρώπινο νου, μπορεί ωστόσο να προσεγγιστεί μέσω διαφορετικών συμβόλων και θρησκευτικών πρακτικών. Αυτό βέβαια προσκρούει στο γεγονός ότι παρόμοιες ιδέες για ένα υπερβατικό Απόλυτο υπήρχαν και στην εποχή του Βούδα, ο οποίος σαφώς και κατηγορηματικά τις απέρριψε. Και φυσικά, ένα από τα διακριτικά χαρακτηριστικά του βουδισμού είναι η άρνηση κάθε είδους απόλυτης ύπαρξης. Ένα από αυτά που ο Βούδας ισχυριζόταν ότι μεταδίδει μυστικά στους άλλους ήταν η βαθιά συνειδητοποίηση ότι όλα (ο κόσμος, το ανθρώπινο πρόσωπο, οι θεοί, ακόμα και ο «μεγάλος θεός» με τον οποίον εκείνος επικοινωνούσε, ο Μπράχμα) είναι «άδεια», χωρίς μονιμότητα και αυθύπαρξη. Ο χριστιανισμός ωστόσο, σε αντίθεση και με τον βουδισμό και με τους μπαχάι, διδάσκει ότι ο προσωπικός Θεός που είναι η πηγή κάθε ύπαρξης και επομένως όλης της κτίσης, ενσαρκώθηκε αφράστως και ακατανόητα από την Παρθένο Μαρία και έγινε άνθρωπος!

Παρά το ότι απέρριψα την ιδέα της ενότητας των θρησκειών, αυτό δεν με οδήγησε σε τελεσίδικη ρήξη με την Μπαχάι Πίστη. Ακόμα και μετά από όλα αυτά, δεν μπορούσα να αρνηθώ πλήρως τον Μπαχάολλα. Γνώριζα κάποιους που αναγνώριζαν τα εγγενή προβλήματα στις κλασικές διδασκαλίες της πίστης, αλλά ισχυρίζονταν ότι έβρισκαν ακόμα πνευματική πληρότητα στις μυστικιστικές πλευρές της διδασκαλίας του Μπαχάολλα. Συνέχισα λοιπόν, πλην ανεπιτυχώς, να προσπαθώ να κατευνάσω την πνευματική μου κενότητα μέσα από τα κείμενα και τις προσευχές των μπαχάι, διερευνώντας ταυτόχρονα βαθύτερα μέσω ακαδημαϊκής μελέτης τις ρίζες της πνευματικότητας της θρησκείας αυτής. Σπανίως πιά συμμετείχα και σε συγκεντρώσεις της τοπικής κοινότητας, αλλά με ελάχιστες εξαιρέσεις δεν επιχείρησα πιά να συζητήσω ευθέως αυτά τα ζητήματα με τα υπόλοιπα μέλη. Ανησυχούσα έντονα ότι αυτοί που με γνώριζαν θα μπορούσαν να δούν τα μηνύματα που έγραφα στο διαδίκτυο και να τα θέσουν υπ' όψιν της διοίκησης. Απ' όσο ξέρω αυτό δεν συνέβη ποτέ με την περίπτωση μου, το οποίο βέβαια δεν προκαλεί ιδιαίτερη έκπληξη, καθώς εγώ δεν ήμουν κάποιο γνωστό ή σημαίνον πρόσωπο.

Τότε ήταν που γράφτηκα στο δεύτερο έτος του κολεγίου. Στις αρχές του σχολικού έτους γνώρισα την μέλλουσα σύζυγό μου, Μαργαρίτα, με την οποία ανέπτυξα μία στενή φιλία που προεκτεινόταν ακόμα και σε πνευματικά θέματα, παρά το γεγονός ότι εγώ ήμουν ένας δυσάρεστημένος μπαχάι και εκείνη μία μάλλον απογοητευμένη πρώην μεθοδίστρια. Εκείνη παρακολουθούσε λειτουργίες σε ένα πανεπιστημιακό παρεκκλήσιο επισκοπιστών (αγγλικανών) αφιερωμένο στον άγιο Αυγουστίνο του Καντέρμπουρου και συνήθιζε να περνάει τα διαλείμματά της στην αίθουσα του παρεκκλησίου. Έγινα λοιπόν και εγώ τακτικός επισκέπτης στον άγιο Αυγουστίνο.

Την ίδια эпоχή επεσε στα χέρια μου ένα βιβλίο με τίτλο Αφοσιωμένη Προσευχή του Thomas Merton. Είχα ακούσει για τον Merton και παλιότερα, αφού μάλιστα είχα ζήσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου στην πολιτεία του Κεντάκυ, όπου έζησε και εκείνος ως ρωμαιοκαθολικός τραπιστής μοναχός στα μέσα του 20ού αιώνα, αλλά δεν είχα διαβάσει κανένα έργο του. Στην Αφοσιωμένη Προσευχή ανακάλυψα τέτοιες πνευματικές καταστάσεις μέσα από την ζωή της προσευχής που δεν είχα συναντήσει σε κανέναν μπαχάι συγγραφέα ούτε και στα ιερά κείμενα της θρησκείας. Ο Merton μιλούσε για τον ψεύτικο εαυτό μας κατά τον οποίον πρέπει να πεθάνουμε προκειμένου να ανακαλύψουμε τον πραγματικό μας εαυτό ενώπιον του Θεού. Ενώ διάβαζα, είχα την αμυδρή αίσθηση ότι ο δικός μου αληθινός εαυτός βρισκόταν στην πραγματικότητα κοντά στον Χριστό. Πάνω απ' όλα, συνειδητοποίησα ότι υπήρχαν απύθμενα βάθη στον Χριστιανισμό, τον οποίο και είχα αρνηθεί. Μέσω λοιπόν της μελέτης του Merton και της σχέσης μου με την Μαργαρίτα φυτεύτηκαν οι σπόροι της επιστροφής μου στον Χριστό. Ο αμαρτωλός όμως εγώ, δεν στράφηκα ούτε και τότε με όλη μου την καρδιά, τον νού και την ψυχή στον ένα Θεό, τον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Αντιθέτως, παρέμεινα κατ' όνομα μπαχάι νεκρώνοντας τις πνευματικές μου αισθήσεις με κάθε είδους ψεύδη.

Δύο εξάμηνα αργότερα, γράφτηκα σε ένα μάθημα με θέμα τον «κλασικό μυστικισμό», το οποίο εξαιτίας του χαρακτηρισμού «κλασικός» υπέθετα εσφαλμένα ότι θα είναι μία εισαγωγή στις ελληνικές και τις ρωμαϊκές μυστικιστικές θρησκείες. Καθηγητής ο Δρ. Don Nugent, παλαίμαχος καθηγητής ιστορίας και πιστός ρωμαιοκαθολικός, ο οποίος ζεί κοντά στην μονή της Γεθσημανή, όπου έζησε και ο Merton. Μεταξύ των άλλων έργων μελετήσαμε το Φράνκ και Ζούι του Salinger (μία ιστορία για μία νέα γυναίκα που αρχίζει να ασκείται στην προσευχή του Ιησού χωρίς πραγματικά να έχει γνώση του Χριστού και της Εκκλησίας Του), μερικά από τα κείμενα του Merton και ένα βιβλίο με αποφθέγματα του Chuang Tzu. Παρακολούθησαμε παρουσιάσεις από έναν βουδιστή δάσκαλο διαλογισμού, από τον χοράρχη της μονής της Γεθσημανή και από έναν ρώσο καθηγητή Ιστορίας που μας εισήγαγε στην ορθόδοξη χριστιανική εικονογραφία. Όλα αυτά ενίσχυσαν την ιδέα μέσα μου ότι όποια κι αν είναι η αληθινή θρησκεία, πάντως η Μπαχάι Πίστη είναι παντελώς ατελής. Τελικά συνειδητοποίησα ότι δεν μπορούσα πιά με κανέναν τρόπο να αυτοαποκαλούμαι μπαχάι. Για αυτό το μάθημα έπρεπε να γράψουμε ως εργασία μία «πνευματική αυτοβιογραφία». Η δική μου τελείωνε λοιπόν με την (πολύ βραχύβια βέβαια) απόφασή μου να ασπαστώ τον βουδισμό.

Είχαν περάσει περίπου έξι χρόνια και κοιτώντας την πορεία μου συνειδητοποιούσα ότι πνευματικά ήμουν ένας περιφερόμενος αλήτης. Μή έχοντας λάβει τις

απαντήσεις που αναζητούσα στην Μπαχάι πίστη, δεν ήξερα πιά που να στραφώ. Άρχισα να αμφισβητώ την ύπαρξη του Θεού, εν μέρει διότι αυτό ήταν ταιριαστό με την ζωή που επιθυμούσα ετούτη την στιγμή. Είχα γοητευθεί και ταυτόχρονα απωθηθεί από έναν μάταιο κόσμο που υποσχόταν πνευματικές ηδονές, στην πραγματικότητα ωστόσο φαινόταν ανέλπιδος και άνούσιος. Δεν μπορούσα να καταλάβω πως ένας καλός Θεός θα μπορούσε να επιτρέπει να ζούμε σε έναν κόσμο όπου κάθε χαρά, ακόμα κι αυτή η ίδια η ύπαρξη, φαίνεται να είναι συνδεδεμένη με τον πόνο και τον θάνατο. Ίσως ο Θεός, σκέφτηκα την ώρα αυτή της πλάνης, να είναι απλώς και μόνον ένα κατασκεύασμα της σκέψης εκείνων που δεν θέλουν να δούν κατάματα την πραγματικότητα. Όσοι γνωρίζουν την βουδιστική διδασκαλία θα καταλάβουν γιατί εκείνη την ώρα μου φαινόταν τόσο έλκυστική η ιδέα αυτή. Η άσκηση στον βουδιστικό διαλογισμό μου έδωσε μεγαλύτερη ηρεμία και με έκανε να εκτιμήσω βαθύτερα τις διάφορες κοσμικές εμπειρίες. Επιπλέον, φαινόταν να προσφέρει τουλάχιστον κάποια ελπίδα για απαλλαγή από την ανιαρή αστάθεια της χαράς και της λύπης στην ζωή.

Ο βουδισμός ασκεί έλξη ακαταμάχητη σε εκείνους τους δυτικούς που δεν επιθυμούν να στηρίζονται πιά στην «πίστη», παρά μόνο στην «άμεση εμπειρία». Και υπόσχεται έναν δρόμο πνευματικής άσκησης και μεταμόρφωσης τον οποίον στερείται ο δυτικός αθεϊσμός και αγνωστικισμός. Ένα πρόσφατο βιβλίο, γραμμένο μέσα από μία σύγχρονη δυτική βουδιστική οπτική, συνοψίζει την προσέγγιση αυτή και φέρει τον ταιριαστό τίτλο «βουδισμός χωρίς πιστεύω». Στην πραγματικότητα όμως, χωρίς πίστη ο βουδισμός καταρρέει. Διότι απαιτεί πράγματι κάποιο είδος πίστης ή εμπιστοσύνης. Απαιτεί για παράδειγμα πίστη στην εμπειρία και την μαρτυρία του Siddharta Gautama, γνωστού ως Βούδα ή «Μόνου Φωτισμένου». Προϋποθέτει πίστη ότι η διδασκαλία του οδηγεί πραγματικά στο Νιρβάνα και όχι απλά σε όλο και πιο αποδοτικές μεθόδους αυταπάτης και απάρνησης της ύπαρξης του Θεού. Χωρίς πίστη στην αρχή της αναγέννησης, μπορεί κάποιος να υποθέσει ελεύθερα ότι ένας απλός θάνατος οδηγεί στην έκμηδένιση. Στην περίπτωση αυτή όλες οι μορφές του βουδισμού, οι οποίες έχουν ως τελικό στόχο την απελευθέρωση από τον κύκλο της αναγέννησης, το «σβήσιμο της φλόγας», είναι άχρηστες. Διότι τότε καθένας μας θα μπει στο «Νιρβάνα» όταν θα αφήσει την τελευταία του πνοή, χωρίς να έχει καταβάλει την παραμικρή προσπάθεια.

Όσον αφορά εμένα, αφού έσβησε και ο μύθος του βουδιστικού διαλογισμού, στράφηκα και πάλι στον Ιησού Χριστό. Άρχισα να συνειδητοποιώ ότι ακόμα και τώρα μιλούσα καθημερινά στον Θεό, τον οποίον ισχυριζόμουν ότι δεν πιστεύω πιά. Ακόμα βέβαια δεν Τον ήξερα ως τριαδικό Θεό, Πατέρα, Υιό και Άγιο Πνεύμα, αλλά ήθελα να Τον γνωρίσω και να Τον δώ όπως πραγματικά είναι και να μπορώ να Του μιλήσω. Θαύμαζα τον Ιησού ως ένα μέγιστο προφήτη ή διδάσκαλο και έβλεπα

γνήσια αγιοσύνη στους πιστούς Του. Οι χριστιανοί ήταν για παράδειγμα, όπως φαινόταν, οι σπουδαιότεροι πολέμιοι της βαρβαρότητας των εκτρώσεων. Εγώ εν τώ μεταξύ δεν είχα ξεχάσει τον Merton ούτε και αυτά που είχα μάθει για την Ορθόδοξη Εκκλησία κατά την διάρκεια των ακαδημαϊκών μου σπουδών, αλλά ενώ ήθελα πράγματι να ακολουθήσω τον Ιησού, δεν μπορούσα ακόμα να αναφωνήσω μαζί με τον άγιο απόστολο Θωμά, «Ο Κύριός μου και ο Θεός μου!» (1ω. 20, 28).

Χαμένος μέσα σε έναν πνευματικό λαβύρινθο, διψασμένος, μή έχοντας όμως σταματήσει να ερευνώ, προσπάθησα για λίγο χρόνο να συνθέσω όπως όπως τον δικό μου ψευδοχριστιανισμό βασιζόμενος στην πρόσφατη μελέτη μου για τον «ιστορικό Ιησού» όπως και στην λειτουργική λατρεία που είχα βιώσει στο προαναφερθέν πανεπιστημιακό παρεκκλήσιο των Επισκοπιστών του αγίου Αυγουστίνου. Η Μαργαρίτα, με την οποία είχα ακόμη στενή επαφή και η οποία είχε λάβει μέρος σε κάποιο βαθμό στην σύντομη βουδιστική μου πορεία, δεν πήγαινε συχνά πιά στην εκκλησία, παρόλο που εκείνη ήταν που αρχικά με είχε φέρει εκεί. Βιαστικά εξέφρασα την έπιθυμία να γίνω επισκοπιστής ιερέας και άρχισα να διερευνώ την πιθανή αυτή εξέλιξη. Αυτό όμως δεν διήρκεσε πολύ. Δεν ήθελα και δεν χρειαζόμουν πιά άλλες τεχνητές πνευματικότητες που να οδηγούν μονάχα σε μία προσωρινή, συναισθηματική ικανοποίηση, ούτε άλλα διανοητικώς έλκυστικά και ευφυή συστήματα πίστης. Δεν ήθελα και δεν είχα ανάγκη πιά από ψεύτικα ξεκινήματα και θλιβερές καταλήξεις. Διψώντας για κοινωνία με τον Θεό, χρειαζόμουν τον Ιησού Χριστό ο οποίος μιλώντας ως ο Μόνος που έχει εξουσία, διακηρύσσει: «εγώ ειμί ο άρτος της ζωής· ο ερχόμενος προς με ού μή πεινάση, και ο πιστεύων εις εμέ ού μή διψήση πώποτε» (1ω. 6, 35). Ποθούσα το Πρόσωπο του Σωτήρος μου «Ιησού Χριστού, καταργήσαντος μεν τον θάνατον, φωτίσαντος δε ζωήν και αφθαρσίαν διά του ευαγγελίου» (Β΄ Τιμ. 1, 10). Και συνειδητοποίησα ότι το να Τον βρω θα σήμαινε να Τον ακολουθήσω στα βήματα του παραδοσιακού, αποστολικού χριστιανισμού των Γραφών και των Πατέρων, μέσα στην Εκκλησία που ο ίδιος θεμελίωσε. Μέσω μελέτης και σκέψης πάνω σε αυτά που είχα μάθει τα προηγούμενα χρόνια για την παράδοση της προσευχής στην χριστιανική Ανατολή, άρχισα να βλέπω ότι αυτός ο παραδοσιακός, αποστολικός χριστιανισμός βρισκόταν πλήρης και αυθεντικός στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Ο Θεός μέσα στο άπειρο ελεός Του έκρινε ότι είχε έρθει η ώρα να με φέρει προ των πυλών της Αγίας Του Εκκλησίας διά της κλίσεώς μου προς τις ακαδημαϊκές σπουδές. Πέρασα αυτές τις πύλες και σήμερα βρίσκομαι στους κόλπους της, διότι στην Ορθόδοξη Εκκλησία γνώρισα τον δρόμο της κοινωνίας με τον Θεό και της κατάργησης της αμαρτίας και του θανάτου. Μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα στράφηκε και η Μαργαρίτα στην Ορθοδοξία. Αρχίσαμε κάθε εβδομάδα να πηγαίνουμε στην εκκλησία. Κατηχούμασταν από τον πατέρα Θωμά, έναν ορθόδοξο

ιερέα ο οποίος στο παρελθόν είχε φανεί πρόθυμος να μας μιλήσει και να μας προσφέρει πολύτιμες συμβουλές, τότε που ενδιαφερόμουν ακαδημαϊκά για τον ανατολικό χριστιανισμό. Η Μαργαρίτα και εγώ είμαστε πλέον ορθόδοξοι χριστιανοί από τον Σεπτέμβριο του 2002.

Το καλοκαίρι του επόμενου έτους η Εκκλησία ευλόγησε τον γάμο μας.

Κανείς άλλος δεν μπορεί να μας προσφέρει αυτό που μας προσέφερε ο Ιησούς Χριστός, ο αγέννητος Πατέρας Του και το Πανάγιο Πνεύμα: Τον εαυτό Του. Όπως γράφει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς στο έργο του Τριάδες, «όλοι οι άγιοι με ολόκληρο το είναι τους κατοικούν εντός του Θεού, λαμβάνοντας τον Θεό στην ολότητά Του και κερδίζοντας για την άνοδό τους προς Αυτόν όχι κάποιο άλλο βραβείο, παρά τον ίδιο τον Θεό». Τίποτα δεν μπορεί να συγκριθεί με την αποκάλυψη του ίδιου του εαυτού Του, την οποία μας προσέφερε ο Θεός, η Απόλυτη Αλήθεια, τον οποίον και μπορούμε να γνωρίσουμε. Και μάλιστα να Τον γνωρίσουμε όχι απλώς όπως γνωρίζουμε αφηρημένες προτάσεις ή απρόσωπες εμπειρίες. Ο Θεός μας άνοιξε την πόρτα προς μία αληθινή και αιώνια σχέση με τον ίδιο, μέσα από την οποία φθάνουμε να γνωρίσουμε την Αλήθεια ως Πρόσωπο και ως Αγάπη. Το «γνώναι την υπερβάλλουσαν της γνώσεως αγάπην του Χριστού», σημαίνει να γεμίσουμε «εις το πάν πλήρωμα του Θεού» (Έφες. 3, 19).

Αυτός ήταν ο προορισμός του ανθρώπινου γένους από την δημιουργία των πρωτοπλάστων κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού. Το προπατορικό αμάρτημα όμως έφερε την φθορά, τον θάνατο και τον χωρισμό από τον Θεό. Όχι μόνο στον άνθρωπο αλλά και σε ολόκληρη την κτίση. Όπως όμως ο Θεός δεν μας δημιούργησε μέσω ενός ενδιάμεσου κτίσματος, έτσι με τα ίδια Του τα χέρια μας άνοιξε και πάλι την οδό της σωτηρίας. Ο Ιησούς Χριστός, ο ενανθρωπήσας Λόγος του Θεού, από τον οποίο και διά του οποίου δημιουργηθήκαμε εν αρχή, μας λυτρώνει από την αμαρτία και τον θάνατο. Λαμβάνοντας πλήρη την φύση μας, σώμα και ψυχή, εκτός της αμαρτίας και παραμένοντας Θεός αναλλοίωτος, ενώνει τον Θεό και τον άνθρωπο στο ίδιο το Πρόσωπό Του. Με την αγία ζωή και την διδασκαλία Του εκπληρώνει τον νόμο και μας δείχνει τον δρόμο που πρέπει να βαδίσουν οι άγιοί Του, λέγοντας «ει τις θέλει οπίσω μου ελθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού και ακολουθείτω μοι» (Ματθ. 16, 24). Με τον σταυρικό θάνατο και την ένδοξη Ανάστασή Του καταργεί τον ίδιο τον θάνατο και την εξουσία της αμαρτίας πάνω στον άνθρωπο. Με την Ανάληψή Του και την ενθρόνισή Του στα δεξιά του Πατρός, παίρνει το χώμα από το οποίο φτιαχτήκαμε, μεταμορφωμένο και θεωμένο πιά, στους ουραμούς. Αποστέλλοντας το Άγιο Πνεύμα, τον Παράκλητο, στην Εκκλησία Του οδηγεί τους πιστούς στην πλήρη Αλήθεια. Με την δευτέρα και ένδοξη παρουσία Του και την τελική κρίση, ο Θεός θα

είναι «τα πάντα εν πάσι» (Κορ. Α΄ 15, 28). Ολόκληρο το σωτηριώδες έργο του Ιησού Χριστού, με την συνέργεια του Πατρός και του Αγίου Πνεύματος, καθιστά πραγματικότητα το ότι μπορούμε όλοι να γίνουμε «θείας κοινωνοί φύσεως» (Β΄ Πέτ. 1, 4). Καμία άλλη πίστη ή πρακτική δεν μπορεί να μας το προσφέρει αυτό, διότι καμία άλλη πίστη ή πρακτική δεν είναι η ευθεία και στενή οδός του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού.

Αυτό που πρέπει να κάνουμε εμείς είναι να έχουμε ταπεινώση και να σηκώνουμε τον σταυρό μας με απλότητα και ζήλο. Ο απόστολος Παύλος βεβαιώνει την ανάγκη για έντονο και γεμάτο πίστη αγώνα λέγοντας, «υπωπιάζω μου το σώμα και δουλαγωγώ, μήπως άλλους κηρύξας αυτός αδόκιμος γένωμαι» (Α΄ Κορ. 9, 27). Δεν μπορούμε όμως μόνοι μας να το πετύχουμε αυτό. Σε κάθε βήμα μας πρέπει να είμαστε ενωμένοι με τον ίδιο τον Χριστό, τον αληθινό Άρτο για τον οποίο πεινάμε. Πρέπει να πεθάνουμε και να αναστηθούμε μαζί Του κατά το βάπτισμα και να μεταλάβουμε το τίμιο Σώμα και Αίμα Του, διαφορετικά «ούκ έχομεν ζωήν εν εαυτοίς» (Ίω. 6, 53). Η μετάληψη του τιμίου Σώματος και Αίματός Του με πίστη και αγάπη μας καθιστά άφθορους, όπως είναι ο ίδιος και αληθινά μέλη του Σώματός Του, της Εκκλησίας. Από την ημέρα που ο Χριστός ίδρυσε την Εκκλησία πάνω στην γη, η Ορθόδοξη Εκκλησία, σε μία αδιάσπαστη συνέχεια πίστης, λατρείας και κοινωνίας, στάθηκε ενάντια στις πύλες του Άδη, διατηρώντας εν πληρότητι την πίστη και αγωνιζόμενη για την «άπαξ παραδοθείσαν τοίς αγίοις πίστιν» (Ιουδ. 1, 3).

Η ορθόδοξη πίστη μας δεν υπόσχεται σε κανέναν ανάπαυση ή ευκολίες σε αυτήν την ζωή. Ο Κύριός μας δεν ήταν εκείνος που είπε «ο ευρών την ψυχήν αυτού απολέσει αυτήν, και ο απολέσας την ψυχήν αυτού ένεκεν εμού ευρήσει αυτήν» (Ματθ. 10, 39); Ο δε Αββάς Ισαάκ ο Σύρος στα Ασκητικά του γράφει: «Η οδός προς τον Θεό είναι ένας καθημερινός σταυρός. Κανένας δεν ανέβηκε στον ουρανό διά της αναπαύσεως. Γνωρίζουμε που οδηγεί ο εύκολος δρόμος». Η ζωή μας ως ορθοδόξων χριστιανών δεν είναι απαλλαγμένη από θλίψεις τις οποίες δίνει ο Θεός για την σωτηρία μας. Πόσο υπέροχο είναι να θυμόμαστε την υπόσχεση του Κυρίου ότι αυτοί που πενθούν «παρακληθήσονται» (Ματθ. 5, 4). Πριν δύο περίπου χρόνια η γυναίκα μου είχε προσβληθεί από μία πολύ σοβαρή και ανίατη μορφή καρκίνου. Διά του ελέους του Θεού και των πρεσβειών της Παναγίας Μητρός Του και όλων των αγίων Του και ιδιαιτέρως του Αγίου Ιωάννου του Θαυματουργού Επισκόπου Σαγκάης και μετέπειτα Σαν Φρανσίσκο και του αθλοφόρου και ιαματικού Παντελεήμονος, χαίρει σήμερα άκρας υγείας. Η δοκιμασία αυτή μας δίδαξε πολλά για την ζωή του χριστιανού, παρόλο που εγώ συνεχίζω να αμαρτάνω κάθε μέρα και κάθε ώρα.

Ας προσευχηθούμε εν ειρήνη και εν εγρηγόρσει στον Κύριο να λάβουμε γεύση της

«χαρμολύπης», την οποία βίωσαν οι πατέρες της πίστης μας, χωρίς να αναζητούμε ή να προσδοκούμε οράματα και ανώτερες υπερφυσικές εμπειρίες. Στα χρόνια μας είναι πράγματι δύσκολο να περπατήσει κανείς την στενή οδό του Χριστού. Στην Ορθοδοξία όμως έχουμε όλα τα απαραίτητα μέσα για να το επιτύχουμε, αλλά και το ζωντανό παράδειγμα των αγίων μας. Και παίρνουμε θάρρος γνωρίζοντας ότι ο Κύριος «μακροθυμεί εις ημάς, μη βουλόμενός τινας απολέσθαι, αλλά πάντας εις μετάνοιαν χωρήσαι» (Β΄ Πέτ. 3, 9). Ο ίδιος ο Θεός περιμένει εκείνους που θα υπομείνουν μέχρι τέλους. Ας προσέξουμε όλοι μας λοιπόν την προτροπή του Αποστόλου: «ούτω τρέχετε, ίνα καταλάβητε» (Α΄ Κορ. 9, 24).

Από τους Μπαχάι 1στον Χριστό

Παραπομπή

1. Φιλοσοφικοθρησκευτική δοξασία, ονομαζόμενη έτσι από το όνομα του ιδρυτού της Μπαχάι-ον-λάχ. Πιστεύει στην ενότητα της ανθρωπότητας και στην αποκάλυψη του Θεού διά των αγγελιαφόρων του ιδρυτών θρησκειών. Έν τούτοις οι αντιθέσεις μεταξύ των θρησκειών βεβαιώνουν ότι δεν μπορεί όλες να προέρχονται από τον Θεό, διότι τότε Αυτός θα ήταν αλλοπρόσαλλος και αντιφατικός. (Περισσότερα στο κείμενο).

Πηγή: Ιερεμία Ντέιβις, από τους Μπαχάι στην Ορθοδοξία, από το βιβλίο από τον βουδισμό στον Χριστό - εμπειρίες μεταστροφής, σελ.83-117, εκδόσεις Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος, Μήλεσι 2008 - ο συγγραφέας